

दुर्योधनाय व्यसजङ्गीमो भीमपराक्रमः । तं प्रहारमसंभ्रान्तो स्लाघवेन महाबलः ।
 मोघं दुर्योधनश्चक्रे तत्राभूद्विस्मयो महान् । सा तु सोघा गदा राजन् पतन्तो भीमचोदिता ।
 चालयामास पृथिवीं महानिर्घातनिखना । आस्थाय कौशिकान्मार्गानुत्पतन् स पुनः पुनः ।
 गदानिपातं प्रज्ञाय भीमसेनश्च वञ्चितं । वञ्चयित्वा तथा भीमं गदया कुरुसत्तमः ।
 ताडयामास संक्रुद्धो वचोदेशे महाबलः । गदया निहतो भीमो मुह्यमानो महारणे ।
 नाभ्यमन्यत कर्त्तव्यं पुत्रेणाभ्याहतस्तव । तस्मिंस्तथा वर्त्तमाने राजन् सोमकपाण्डवाः ।
 भृशोपहतसङ्कल्पा न हृष्टमनसोऽभवन् । स तु तेन प्रहारेण मातङ्ग इव रोषितः ।
 हस्तिवद्धस्तिषङ्काशमभिदुद्राव ते सुतं । ततस्तु तरसा भीमो गदया तनयन्तव ।
 अभिदुद्राव वेगेन सिंहो वनगजं यथा । उपसृत्य तु राजानं गदामोक्षविशारदः ।
 आविध्यत गदां राजन् समुद्दिश्य सुतन्तव । अताडयङ्गीमसेनः पार्थे दुर्योधनं तदा ।
 स विह्वलः प्रहारेण जानुभ्यामगमन्मही । तस्मिन् कुरुकुलश्रेष्ठे जानुभ्यामवनीकृते ।
 उदतिष्ठत्ततो नादः सृञ्जयानां जगत्पते । तेषान्तु निनदं श्रुत्वा सृञ्जयानां नरर्षभ ।
 अमर्षाद्भरतश्रेष्ठ पुत्रस्ते समकुप्यत । उत्थाय तु महाबाहुर्महानाग इव अयन् ।
 दिधत्तन्निव नेत्राभ्यां भीमसेनमवैक्षत । ततः स भरतश्रेष्ठो गदापाणिरभिद्रवन् ।
 प्रमथिष्यन्निव शिरो भीमसेनस्य संयुगे । स महात्मा महात्मानं भीमं भीमपराक्रमः ।
 अताडयच्छङ्खदेशे न चचालाचलोपमः । स भूयः शूङ्गभे पार्थस्ताडितो गदया रणे ।
 उद्भिन्नरुधिरो राजन् प्रभिन्न इव कुञ्जरः ।

२२५

२२६

२२७

ततो गदां वीरहणीमयोमयीं प्रगृह्य वज्राशनितुल्यनिखना । अताडयच्छत्रुमित्रकर्षणो बलेन विक्रम्य धनञ्जयागजः ।
 स भीमसेनाभिहतस्तवात्मजः पपात सङ्कल्पितदेहबन्धनः । सुपुष्पितो मारुतवेगताडितो वने यथा शाल इवावधूर्षितः ।
 ततः प्रणेदुर्जहृषुश्च पाण्डवाः समीक्ष्य पुत्रं पतितं चित्तौ तव । ततः सुतस्ते प्रतिलभ्य चेतनां समुत्पपात दिरदो यदा
 हृदात् ।

२२८

स पार्थिवो नित्यममर्षितस्तदा महारथः शिञ्चितवत् परिभ्रमन् । अताडयत्पाण्डवमग्रतः स्थितं स विह्वलाङ्गो जगतीमुपा
 स्पृशत् ।

स सिंहनादं विननाद कौरवो निपात्य भूमौ युधि भीममोजसा । विभेदं चैवाशनितुल्यतेजसा गदानिपातेन शरीररक्षणं ।
 ततोऽन्तरीक्षे निनदो महानभूद्वैकसामप्सरसाञ्च नेदुषां । पपात चोच्चैरमरप्रवेरितं विचित्रपुष्पोत्तरवर्धमुत्तमं ।
 ततः परानाविशदुत्तमं भयं समीक्ष्य भूमौ पतितं नरोत्तमं । अहीयमानश्च बलेन कौरवं निगम्य भेदं सुदृढस्य वर्मणः ।
 ततो मुहूर्त्तादुपलभ्य चेतनां प्रमृज्य वक्त्रं युधि मारुतात्मजः । धृतिं समालम्ब्य विवृत्य लोचने बलेन संस्तभ्य टुकोदरः
 स्थितः ।

२२९

इति श्रीमहाभारते शल्यपर्वणि गदायुद्धपर्वणि गदायुद्धे अष्टपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५८ ॥

॥ सञ्जय उवाच ॥ समुदीर्णं ततो दृष्ट्वा संग्रामं कुरुमुख्ययोः । तथाऽब्रवीदर्जुनस्तु वासुदेवं यशस्विनं ।